

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора УМСА

№ 382 від «17» жовтня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради УМСА

№ 4 від «9» жовтня 2019 р.

КОДЕКС

академічної доброчесності

Української медичної стоматологічної академії

Полтава

2019

Міністерство охорони здоров'я України
Українська медична стоматологічна академія

КОДЕКС
академічної доброчесності
Української медичної стоматологічної академії

Полтава

2019

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
2. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	8
3. ПРАВИЛА ТА НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ	11
4. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	15
5. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	16
6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	17

ПРЕАМБУЛА

Кодекс академічної доброчесності Української медичної стоматологічної академії складено, ухвалено та введено в дію з метою формування академічних цінностей, збереження та примноження традиції Української медичної стоматологічної академії, фундаментальних принципів, якими керуються заклади освіти для забезпечення розвитку освіти, розвитку інноваційного освітнього середовища, високої академічної культури здобувачами вищої освіти всіх рівнів, науковими, науково-педагогічними та педагогічними працівниками Української медичної стоматологічної академії.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс академічної доброчесності (далі – Кодекс) Української медичної стоматологічної академії (далі – УМСА) встановлює загальні засади, цінності, принципи та норми академічної доброчесності, правила поведінки здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників УМСА, якими вони повинні керуватися під час навчання, проведення наукової (творчої), науково-педагогічної, педагогічної діяльності, виконання покладених на них завдань та обов'язків, а також визначає політику і процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності в УМСА та види відповідальності за порушення академічної доброчесності.

1.2. Кодекс розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Етичного кодексу ученого України, Бухарестської декларації етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі, Статуту УМСА, Постанови Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», Методичних Рекомендацій МОН України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Положення «Про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія», Положення «Про порядок перевірки у Вищому державному навчальному закладі України «Українська медична стоматологічна академія» текстових документів – магістерських, кандидатських і докторських дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату», Положення «Про порядок ведення первинної документації щодо наукових медико-біологічних досліджень у Вищому державному навчальному закладі України «Українська медична стоматологічна академія»,

1.3. Метою Кодексу УМСА є:

- формування академічних цінностей та високої академічної культури учасників освітнього процесу УМСА;
- формування громадянської позиції учасників освітнього процесу;
- забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в УМСА;
- формування високого рівня наукових, професійних, загальних компетентностей здобувачів усіх рівнів вищої освіти в УМСА;

- утвердження в учасників освітнього процесу моральних та духовних цінностей, соціальної відповідальності;
- збереження, розвиток і популяризація наукових цінностей та традицій УМСА;
- виховання здобувачів освіти усіх рівнів відповідальними, здатними до свідомого спрямування своєї діяльності;
- підвищення позитивного іміджу та ділової репутації УМСА у вітчизняному та зарубіжному освітньо-науковому просторі.

1.4. Норми Кодексу поширюються і є обов'язковими для усіх учасників академічної спільноти (здобувачів вищої освіти всіх рівнів, наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників) як на території УМСА, так і поза нею.

1.5. Основні терміни Кодексу та їх визначення:

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

Академічний плагіат – навмисне чи усвідомлене оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору (тексту або ідей) під іменем особи, яка не є автором цього твору, без належного оформлення посилань.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна культура – система норм, правил, зразків поведінки, цінностей академічної спільноти, які регулюють діяльність її членів та визначають принципи взаємовідносин між ними та із зовнішнім середовищем.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження наукової, науково-педагогічної, педагогічної, інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом.

Несанкціонована співпраця:

✓ надання допомоги для здійснення акту академічної нечесності – навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншому вчинити акт академічної нечесності;

✓ придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук, есе, статей, монографій тощо).

Обман – надання завідома неправдивої інформації навчальної чи наукової діяльності.

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових.

Списування – виконання письмових робіт із використанням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Твір – загальний термін для позначення результату творчої діяльності людини у науковій, літературній і художній сферах, який представлений на паперових носіях та в електронному вигляді, у тому числі в мережі Інтернет.

Фабрикація – вигадування даних чи фактів, що стосуються навчальної чи наукової діяльності.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються навчальної чи наукової діяльності.

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілишими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Шахрайство:

- ✓ фальсифікація або фабрикація інформації, наукових результатів та наступне використання їх в академічній роботі;
- ✓ підробка підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо);
- ✓ використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);
- ✓ посилання на джерела, які не використовувалися в роботі;
- ✓ списування (реплікація) при складанні будь-якого виду підсумкового або поточного контролю;
- ✓ проходження процедур контролю знань підставними особами;
- ✓ використання статистичних даних, даних практик, ілюстрованого матеріалу без посилання на автора чи джерело;

- ✓ перефразування частин тексту або переклад з іноземної мови без посилання на автора чи джерело;
- ✓ здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату навчальної чи наукової діяльності.

Якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що дозволяє здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

2. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Формами проявів академічної недоброчесності є:

2.1.1. академічний плагіат;

2.1.2. обман, підробка – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої, наукової, творчої діяльності чи організації освітнього процесу;

2.1.3. приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам;

2.1.4. фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

2.1.5. фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

2.1.6. самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

2.1.7. хабарництво;

2.1.8. необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти (виставлення балів за конспект, відвідування навчальних занять, віднімання балів, тощо).

2.1.9. списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

2.1.10. надання недостовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2.2. Система запобігання та виявлення академічного плагіату в УМСА:

2.2.1. на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) освітніх рівнях вищої освіти:

2.2.1.1. включення до освітніх програм підготовки бакалаврів і магістрів тематичних лекцій з академічної доброчесності та академічного письма;

2.2.1.2. проведення школи молодого науковця у рамках діяльності студентського наукового товариства УМСА;

2.2.1.3. поступова переорієнтація навчальних завдань у вигляді проєктів, що унеможлиблює компіляцію та плагіат;

2.2.1.4. посилений контроль завідувачів кафедр, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;

2.2.1.5. перевірка (вибіркова чи суцільна) друкованих робіт (тез, статей, історій хвороб тощо) на предмет академічного плагіату;

2.2.1.6. створення репозитарію академічних текстів;

2.2.2. на третьому освітньо-науковому рівні та науковому рівні вищої освіти:

2.2.2.1. включення до навчальних планів з підготовки докторів філософії дисципліни «Курс академічної доброчесності»;

2.2.2.2. висока вимогливість і принциповість наукових керівників і наукових консультантів щодо неприпустимості академічного плагіату у дисертаційних дослідженнях докторів філософії і докторів наук;

2.2.2.3. експертна оцінка та технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, підготовлених до захисту, статтях, монографіях тощо;

2.2.3. у роботі редакційних колегій наукових видань, щодо яких УМСА є засновником:

2.2.3.1. посилення вимогливості до процесу рецензування статей, що надходять до редколегій, у частині експертної (із залученням членів редколегій, зовнішніх експертів, запровадження процедур «сліпого», «подвійного» рецензування) та технічної перевірки поданих матеріалів на предмет академічного плагіату;

2.2.3.2. особиста відповідальність головного та відповідального редакторів редакційної колегії щодо недопущення академічного плагіату в наукових виданнях УМСА;

3. ПРАВИЛА ТА НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

3.1. Наукові, науково-педагогічні, педагогічні працівники УМСА зобов'язані:

3.1.1. сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконувати службові повноваження та професійні обов'язки, рішення і доручення керівництва, не допускати зловживання та неефективного використання державної і комунальної власності;

3.1.2. постійно підвищувати професійну кваліфікацію, застосовуючи у своїй діяльності інноваційні освітні методи та технології;

3.1.3. сумлінно ставитися до процесу здобуття освіти, форм контролю, об'єктивно та неупереджено оцінювати знання та вміння осіб, що навчаються;

3.1.4. дотримуватися загальновизнаних етичних норм поведінки, бути ввічливим у стосунках зі здобувачами освіти, керівниками, колегами і підлеглими;

3.1.5. із толерантністю та повагою ставитися до колег та осіб, що навчаються, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної приналежності;

3.1.6. сприяти творчій активності здобувачів освіти, заохочувати і підтримувати будь-яку діяльність, пов'язану з системою студентського самоврядування, покращенням культурного життя та іміджу УМСА, враховувати пропозиції студентства щодо форм та методів навчання;

3.1.7. не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом, або інформації особистого характеру, що стала відома у зв'язку з виконанням службових та професійних повноважень;

3.1.8. нести моральну відповідальність за наслідки своїх досліджень, що можуть впливати на природне середовище і розвиток людства;

3.1.9. сприяти практичній реалізації результатів своєї роботи задля покращення життя суспільства, збереження культурно-історичної спадщини, раціонального використання природних ресурсів тощо;

3.1.10. чинити опір псевдонауці, виступати проти проявів академічної недоброчесності;

3.1.11. захищати свободу наукового пошуку, протидіяти втручанню влади та чиновників у наукові дослідження, упередженому впливу на характер отримуваних у дослідженнях даних та результатів;

3.1.12. спиратися на міжнародні та національні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності та авторського права;

3.1.13. дбайливо ставитися до бібліотечних, документальних та інших матеріальних фондів і ресурсів УМСА;

3.1.14. самостійно оцінювати правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що була завдана у процесі виконання таких рішень чи доручень; утримуватися від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать законам, незважаючи на приватні інтереси;

3.1.15. негайно повідомляти керівництву у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які учасник академічної спільноти вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам;

3.1.16. уникати приватного інтересу та конфлікту інтересів;

3.1.17. не допускати порушення освітнього процесу, його недостатнє науково-методичне забезпечення;

3.1.18. дотримуватися вимог контракту та виконання індивідуального робочого плану;

3.1.19. не допускати некоректне, зневажливе ставлення до здобувачів освіти, колег та співробітників;

3.1.20. не вдаватися до форм академічного шахрайства, академічного плагіату та інших форм прояву академічної недоброчесності, викладених у Розділі 2;

3.1.21. не зловживати владою, впливом або службовим становищем;

3.1.22. не провокувати підкупом;

3.1.23. не допускати факти службового підроблення та службової недбалості;

3.1.24. не приймати пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди чи подарунків службовою особою;

3.1.25. не брати та не пропонувати хабарі та (або) здійснювати будь-які інші корупційні дії;

3.1.26. свідомо не порушувати норми чинного законодавства України та нормативні й розпорядчі документи УМСА (Статут, правила внутрішнього трудового розпорядку, кодекси, положення, накази та розпорядження);

3.1.27. не проявляти у будь-якій формі небажану вербальну, невербальну чи фізичну поведінку сексуального характеру, мета або наслідок якої – порушення гідності особи, зокрема шляхом створення загрозливого, ворожого, принизливого або образливого середовища, тощо;

3.1.28. не виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до здобувачів освіти, що навчаються, представників викладацького складу або адміністрації;

3.2. Здобувачі вищої освіти усіх рівнів та інші особи, що навчаються зобов'язані:

3.2.1. поважати честь і гідність інших осіб;

3.2.2. відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами, освітньо-науковими програмами, календарними планами;

3.2.3. бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;

3.2.4. ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей;

3.2.5. активно займатись самостійною роботою, використовуючи методичні посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань;

3.2.6. використовувати у навчальній, науковій або науково-педагогічній діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилатися на них;

3.2.7. подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;

3.2.8. у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи дослідницьких завдань звертатись до інших за допомогою, не порушуючи принципів академічної доброчесності;

3.2.9. інформувати керівництво УМСА, викладачів та осіб, що навчаються, про порушення норм і правил академічної доброчесності;

3.2.10. не виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до осіб, що навчаються, представників викладацького складу або адміністрації;

3.2.11. не запізнюватись на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин;

3.2.12. під час контрольних заходів не використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), заборонені викладачем.

3.2.13. не просити, надавати та одержувати допомогу від третіх осіб (у тому числі і в якості підставних) при проходженні поточного, модульного, семестрового і підсумкового контролю, атестацій; не використовувати родинні або службові зв'язки для отримання позитивної або вищої оцінки;

3.2.14. не надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб;

3.2.15. не вносити до списку авторів публікацій осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів;

3.2.16. не фальсифікувати, не фабрикувати інформацію, наукові результати з їх наступним використанням у роботі (курсів, дипломній, дисертаційній тощо);

3.2.17. не отримувати, не пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній або дослідницькій діяльності;

3.2.18. не брати участь у будь-якій діяльності, пов'язаній з порушенням правил і норм академічної доброчесності.

3.3. Факти порушення науковими, педагогічними, науковопедагогічними працівниками та особами, що навчаються, норм Кодексу виносяться на розгляд Комісії з академічної доброчесності, повноваження якої встановлюються Розділом 5 цього Кодексу.

4. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Відповідальність за дотримання цінностей академічної доброчесності є водночас як особистим обов'язком кожного так і спільною справою колективу загалом.

4.2. Порядок проведення перевірки текстових документів у Академії регламентується Положенням «Про порядок перевірки у Вищому державному навчальному закладі України «Українська медична стоматологічна академія» текстових документів – магістерських, кандидатських і докторських дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату».

4.3. Текстові документи, що підлягають перевірці у Академії перевіряються технічними засобами та спеціальним програмним забезпеченням, проходять експертну оцінку.

4.4. Видача довідок про перевірку робіт на плагіат стороннім організаціям не передбачена.

4.5. За порушення принципів академічної доброчесності здобувачі освіти притягуються до відповідальності: повторного проходження оцінювання

(контрольної роботи, іспиту, заліку, відпрацювання незадовільних оцінок, пропущених занять, модульного контролю тощо); повторного проходження навчального курсу; позбавлення академічної стипендії; відрахування із навчального закладу.

4.6. За порушення принципів академічної доброчесності (плагіат, спонукання до порушень академічної доброчесності здобувачами освіти, тощо) педагогічні, наукові і науково-педагогічні працівники притягуються до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства.

5. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. З метою моніторингу дотримання членами колективу моральних та правових норм цього Положення в Академії наказом ректора Академії за поданням проректора з наукової роботи створюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія).

5.2. Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, Законом України «Про вищу освіту», іншими чинними нормативно-правовими актами, Статутом Академії, цим Положенням та Положенням «Про порядок перевірки у Вищому державному навчальному закладі України «українська медична стоматологічна академія» текстових документів – магістерських, кандидатських і докторських дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату».

5.3. Склад Комісії регламентується Положенням «Про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія».

5.4. У своїй роботі Комісія керується цим Кодексом, Положенням «Про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна

академія», нормами чинного законодавства України, внутрішніми нормативними документами Академії.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Кодекс ухвалюється Вченою радою УМСА.

6.2. Кодекс набирає чинності з моменту схвалення вченою радою УМСА та введення у дію наказом ректора УМСА.

6.3. Всі працівники та особи, що навчаються, повинні знати і дотримуватися принципів і норм Кодексу. Незнання цих норм не може слугувати виправданням щодо його порушення.

6.4. Невиконання норм Кодексу є предметом розгляду Комісії з питань академічної доброчесності.

6.5. Зміни і доповнення до Кодексу виносяться на розгляд Вченої ради УМСА за поданням проректора з наукової роботи.

6.6. Врегулювання питань стосовно академічної доброчесності відбувається також на основі Положення «Про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія», Положення «Про порядок перевірки у Вищому державному навчальному закладі України «Українська медична стоматологічна академія» текстових документів – магістерських, кандидатських і докторських дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату»

Проректор з наукової роботи,
професор

І. П. Кайдашев